

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 4 грудня 2024 р

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економічний аналіз
Викладач (-і)	Шеленко Діана Іванівна, проф., д.е.н., проф. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380990662326
Е-mail викладача	diana.shelenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Економічний аналіз – спрямований на формування у студентів теоретичних основ, організації і методики проведення економічного аналізу; вміння давати об’єктивну оцінку фінансово-господарській діяльності, діагностувати основні проблеми її розвитку, виявляти напрямки вдосконалення та обґрунтовувати управлінські рішення, спрямовані на підвищення ефективності функціонування; оволодіння науковим підходом до вибору оптимальних варіантів управління. Предмет економічний аналіз – організація і методологія аналізу господарської діяльності підприємства. Об’єкт дослідження економічний аналіз – є діяльність підприємства та її економічні результати. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Організація та інформаційне забезпечення економічного аналізу Змістовий модуль 2. Метод і методика економічного аналізу	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета дисципліни Економічний аналіз полягає у формуванні системи знань з теорії та практики організації та проведення економічного аналізу діяльності підприємства. Основними завданнями вивчення дисципліни “Економічний аналіз” оволодіння науковими основами і принципів економічного аналізу, використання методів економічного аналізу для вивчення виробничо-фінансової діяльності підприємств; визначення шляхів підвищення господарювання. Цілі навчальної дисципліни є посилення загальної економічної та аналітичної підготовки фахівців економічного напрямку, оволодіння ними знаннями, необхідними для дослідження економіки підприємств виробничої і невиробничої сфери, зокрема: наукових основ економічного аналізу; методу і методології економічного аналізу; організації інформаційного забезпечення економічного аналізу; використання економіко-логічних та економіко-математичних методів і моделей для вивчення економіки підприємств; методичних основ аналізу найважливіших показників виробничо-фінансової діяльності підприємств. <i>Пізнавальні:</i> Сформувати у студентів знання про теоретичні основи економічного аналізу, його значення для обґрунтування управлінських рішень та оцінки економічної ефективності діяльності суб’єктів господарювання. Забезпечити розуміння методології аналізу	

економічних процесів, їх взаємозв'язків і впливу на досягнення стратегічних цілей організацій.

Практичні:

Навчити студентів застосовувати методи економічного аналізу для оцінки фінансового стану, динаміки та структури показників діяльності підприємств. Формувати навички виявлення резервів підвищення ефективності господарської діяльності, проведення комплексного аналізу витрат, доходів і прибутків, а також прогнозування економічних показників для обґрунтованого прийняття управлінських рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни організація виробництва студент повинен

знати:

методи і види економічного аналізу.

елементи інформаційного забезпечення економічного аналізу.

підходи до побудови факторних моделей економічного аналізу і підрахунку внутрішніх резервів.

систему показників стану ресурсного забезпечення підприємства і ефективності його діяльності.

вміти:

застосовувати одержані теоретичні знання в галузі економічного аналізу на практиці.

використовувати бухгалтерські та статистичні форми звітності при розв'язанні практичних задач;

складати аналітичні таблиці та робити аналітичні висновки, а також використовувати ці дані для прийняття управлінських рішень;

аналізувати фінансову звітність і використовувати результати аналізу для прийняття управлінських рішень.

з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки між окремими процесами.

проводити оцінку господарської діяльності підприємств і організацій та доцільність і ефективність використання ресурсів.

проводити пошук і обчислювати резерви для підвищення рівня ефективності виробництва.

Після вивчення початкової дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями:**

здатність аналізувати й структурувати показники діяльності підприємства.

здатність оцінювати вплив факторів та виявляти резерви виробництва.

здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у такому:

здатність застосовувати базові уявлення про інфраструктуру виробництва;

здатність використовувати знання про виробничий процес та типи виробництва;

здатність до подальшого використання знань та навички при організації різних видів виробництв з високим рівнем автономності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Результати навчання

– демонструвати сучасні методи аналізу даних, оцінки ризиків і прогнозування у підприємницькій діяльності;

– використовувати та усвідомлювати роль аналітичного забезпечення в ухваленні

управлінських рішень; – здатність вести конструктивну взаємодію в команді, координуючи діяльність для досягнення спільної мети.							
5. Організація навчання							
Обсяг навчальної дисципліни							
Вид заняття		Загальна кількість годин					
Лекції		14					
семінарські заняття		16					
самостійна робота		30					
Ознаки курсу							
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий			
5	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	3		вибірковий			
Тематика навчальної дисципліни							
Тема		кількість год.					
		Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
		лекції ї	практи чні заняття	самостій на робота	лекції ї	практи чні заняття	самостій на робота
Тема 1. Предмет, об’єкти, зміст і завдання економічного аналізу		2	2	5			7
Тема 2. Метод і спеціальні прийоми економічного аналізу		2	2	5	2		7
Тема 3. Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці			2	5		2	10
Тема 4. Аналіз фінансового стану підприємства		2	2	5		2	7
Тема 5. Аналіз прибутку і рентабельності		2	2	5			9
Тема 6. Аналіз виробництва продукції, робіт і послуг		2	2	10		2	14
Тема 7. Аналіз довгострокових активів підприємства		2	2	5			9
Тема 8. Аналіз витрат на виробництво, собівартості реалізованої продукції		2	2	10	2		7
Індивідуальне завдання				10			10
Усього годин		14	16	60	4	6	80
6. Система оцінювання навчальної дисципліни							
Загальна система оцінювання курсу							
	100 бальна – (шляхом накопичення балів протягом семестру) Поточний контроль 0-50 балів; Самостійна робота 0-30 балів; Індивідуальне завдання 0-20 балів.						
	Поточне тестування та самостійна робота					Сума балів з навчальної	
	Модуль 1			Модуль 2			

	Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 Самостійна робота	Змістовий модуль 3 Індивідуальне завдання	дисципліни
	Теми 1-10	Теми 1-10	Теми 1-10	
	50	30	20	
	100			
	Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою			
Шкала оцінювання для заліку				
	університетська	національна		шкала ECTS (ECTS)
	90 – 100	зараховано		A
	80-89			B
	70-79			C
	60-69			D
	50-59			E
	26-49	Не зараховано		FX
	1-25			F
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання – (ІЗ) “Аналіз інвестиційної діяльності підприємства”. Вибір теми проходить на другому практичному занятті за бажанням студента. Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді презентації до 5 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста, Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту). Максимальна оцінка за ІЗ становить 20 балів.			
Семінарські заняття	Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять (або тестування в системі дистанційного навчання) сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Поточне тестування по окремих темах може проводитись у системі дистанційного навчання – результат відображається у відсотках, максимум 100%. Середній бал за поточний контроль переводиться у 50 бальну шкалу.			
	Оцінка	Умови отримання оцінки		
	5 «відмінно»	- повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правильні вичерпні відповіді на додаткові питання		

		викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.
	4 «добре»	- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
	3 «задовільно»	- студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце замінки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; - викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.
	2 «незадовільно»	- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,3. Максимальна оцінка за тестування становить 30 балів.	
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за три змістові модулі (ЗМ): ЗМ 1. Поточний контроль (1-50 балів). ЗМ 2. Самостійна робота (1-30 балів). ЗМ 3. Індивідуальне завдання (1-20 балів). Якщо студент набрав менше 50 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених	

	занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.
Підсумковий контроль	Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється як сума балів за модулями. Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами. В умовах карантину чи військового стану ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM. Повторне складання заліку допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання “написати тези доповідей на конференцію” оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється. Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти в університеті. Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.	
8. Рекомендована література	
Основна	
- Волкова Н. А., Подвальна Н. Е., Семенова К. Д. Економічний аналіз: Навч. посібник. Одеса: ППЦ «Белка». 2020. 240 с. http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11684/1/Економічний%20аналіз.pdf - Ярова В.В., Велієва В.О. Теорія економічного аналізу: навч. посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей: 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». 2021. 115 с. - Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с. - Єгорова О. В. Економічний аналіз: методичні розробки для практичних занять (для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Бакалавр освітньо-професійної програми Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування і освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування). 2-ге вид., переробл. і доп. Полтава : ПДАУ, 2022. 75 с. - Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства : практикум / М.М. Бабич, О. Г. Баланенко, К.С. Бурунсуз, О.В. Погорєлова, С.В. Шевчук. Миколаїв : НУК, 2022. 128 с.	

6. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
7. Єршова Н.Ю., Портна О.В. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум. Навчальний посібник. Львів, «Магнолія 2006», 2024. 309 с.

Наукові публікації

8. Shpykuliak, O., Shelenko, D., Boichuk Y. Management of business ecosystem development in the formation of organized commodity markets. *Підприємництво та інновації*. 2024. Вип. 32. С. 123-130. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/32.19>
9. Матковський П.Є., Сас Л.С., Шеленко Д.І. Розроблення інформаційної та обліково-аналітичної платформи для сільськогосподарських виробників і споживачів. *Інтелект XXI*. № 6, 2021. № 6. С 51–54. <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-6.9> http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2021/2021_6/11.pdf
10. Новіченко Л. С. Організація економічного аналізу на підприємстві. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 1. С. 199-207 URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/2020>
11. Шпикуляк О.Г., Дюк А.А., Баланюк І.Ф. Управління організаційно-інституційним та ресурсним потенціалом соціальних підприємств у розвитку сільських територій: теоретичний концепт аналізу. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 7(07). С. 136-140. DOI:10.32782/dees.7-22 URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/210>
12. Новіченко Л.С. Платоспроможність суб'єкта господарювання: сутність, економічний аналіз та напрями підвищення. *Наукові перспективи*. 2022. № 3 (21). С. 21-28. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3\(21\)-83-93](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3(21)-83-93)
13. Шпикуляк О., Ксенофонтова К., Хміль В. Інтегровані формування асоціативного типу в аграрному секторі економіки України: організаційно-інституційний аналіз розвитку. *Аграрна економіка*, 2023. Т. 16. № 3-4. С. 3 – 14. <https://doi.org/10.31734/agrarecon2023.03-04.003>
14. Новіченко Л.С. Продуктивність праці: аналіз показників та резерви підвищення. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2022. № 3. С. 83-93 URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-3-7933>
15. Шеленко Д.І., Матковський П.Є., Сас Л. С., Шаран А.І. Аналіз основних засобів сільськогосподарських підприємницьких структур. *Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA.* (26-28 січня 2022, Чикаго, США) 2022. Pp. 972-974. URL: <https://sci-conf.com.ua/viii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-directions-of-scientific-research-development-26-28-yanvary-2022-goda-chikago-ssha-arhiv/>.

Шеленко Д.І.

Проф. д.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки